

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ”

A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE IDIOMATIC EXPRESSIONS CONTAINING THE WORD “虎” (TIGER) WITH THAI IDIOMATIC EXPRESSIONS CONTAINING THE WORD “SUEA” (TIGER)

Received: 27 October, 2021

Revised: 8 December, 2021

Accepted: 15 December, 2021

พิชชาภา พลานูมาศ*

Pichapa Palanumas*

อมรรัตน์ คำด้วง**

Amonrut Kumduang**

จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ***

Chatuwit Keawsuwan***

---

* นิสิต, ภาควิชาภาษาตะวันออก, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* Student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

* Email: pichapa.p@ku.th

** นิสิต, ภาควิชาภาษาตะวันออก, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** Student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

** Email: amonrut.k@ku.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาภาษาตะวันออก, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*** Assistant Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

*** Email: chatuwit.k@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความหมายและแบ่งประเภทโดยยึดจากความหมายของสำนวน 2) เปรียบเทียบความเหมือนของสำนวนที่มีคำว่า “เสือ” ของทั้ง 2 ภาษา ผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนจีน 97 สำนวน และสำนวนไทย 26 สำนวน ซึ่งเอกสารเกี่ยวกับสำนวนจีนและสำนวนไทยที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ หนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน จำนวน 2 เล่ม หนังสือพจนานุกรมสำนวนไทย จำนวน 1 เล่ม และข้อมูลจากเว็บไซต์ราชบัณฑิตยสถาน จำนวน 1 เว็บไซต์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ประเภทของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีความคล้ายคลึงกันถึง 6 ประเภท ได้แก่ สำนวนที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ สำนวนที่เกี่ยวกับความเสี่ยง สำนวนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน สำนวนที่เกี่ยวกับการยอมจำนน สำนวนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย และสำนวนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ 2) คำว่า “虎” ในสำนวนจีนส่วนใหญ่จะสื่อความหมายเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ถึง 29 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ใช้เปรียบถึงการกระทำที่รุนแรงของมนุษย์ ส่วนคำว่า “เสือ” ในสำนวนไทยส่วนใหญ่จะสื่อถึงเรื่องการอบรมสั่งสอน จำนวน 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และเรื่องความเสี่ยง จำนวน 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ใช้สื่อถึงการตกเตือน และการเผชิญอันตราย เป็นต้น และ 3) สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำว่าเสือของทั้ง 2 ภาษาที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันสามารถใช้สื่อความหมายในมุมมองที่เหมือนกันของชาวจีนและชาวไทยที่มีต่อเสือทั้งในแง่บวกและแง่ลบได้

คำสำคัญ: การศึกษาเปรียบเทียบ สำนวนไทย สำนวนจีน เสือ ประเภท

Abstract

This research aims to 1) study the meanings and categories of Chinese idiomatic expressions containing the word “虎” (Tiger) with Thai idiomatic expressions containing the word “suea” (Tiger), and 2) to compare the similarities of Chinese idiomatic expressions containing the word “虎” (Tiger) with Thai idiomatic expressions containing the word “suea” (Tiger). The researchers collected 97 Chinese idioms and 26 Thai idioms, the documents of Chinese idiomatic expressions containing the word “虎” (Tiger) and Thai idiomatic expressions containing the word “suea” (Tiger) that the researchers used as a source of information are as follows: (1) 2 Chinese idioms dictionaries (2) 1 Thai idioms dictionary (3) Information of Thai Idioms Dictionary from website of The Royal Institute Dictionary 1 website. The result of research was revealed as follows: 1) There are 6 categories of Chinese idiomatic expressions containing the word “虎” (Tiger) and Thai idiomatic expressions containing the word “suea” (Tiger) that are mostly similar as the categories of feeling, hazard, cultivation, capitulation, human behavior and action; 2) The word “虎” (Tiger) in Chinese idiomatic expressions usually imply human action meanings, there are 29 expressions accounted for 29.9% that refer to the acts of violence of human beings. Whereas the word “suea” (Tiger) in Thai idiomatic expressions, there are 5 expressions accounted for 19.2% that usually imply hazard and there are 5 expressions accounted for 19.2% that usually imply cultivation meanings, used to convey a warning and facing danger, etc. And 3) Chinese and Thai idiomatic expressions containing the word Tiger in these 2 languages that belong in the same categories can be used to convey the same viewpoints between Chinese and Thai people towards tigers, both positive and negative.

Keywords: Comparative Study, Thai Idiomatic Expressions, Chinese Idiomatic Expressions, Suea, Categories

บทนำ

หากพูดถึงราชาแห่งสัตว์ป่าแล้ว หลายคนอาจจะนึกถึงสิงโต แต่สำหรับชาวเอเชีย นั้น “เสือ” ถือเป็นราชาแห่งสัตว์ป่า (ภุริช วรธนโรจน์, 2563) เนื่องจากเป็นสัตว์ที่มีรูปร่างสง่างาม น่าเกรงขาม อีกทั้งยังมีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบเอเชียอย่างหนาแน่นมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงอาจกล่าวได้ว่าเสือเป็นสัตว์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของชาวเอเชียอย่างมาก โดยสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิดดังกล่าวนี้ คือ วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ ของเสือที่สะท้อนผ่านทางภาษา ไม่ว่าจะเป็นในคำ กลุ่มคำ สำนวนต่าง ๆ เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้ว คำว่า “เสือ” ในภาษาจีนและภาษาไทยนั้นมีความหมายโดยตรงซึ่งหมายถึงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ มีลักษณะที่น่าเกรงขาม ดังนั้นจึงมีการนำเสือมาเป็นสัญลักษณ์ของพลังอำนาจและความน่าเกรงขาม นอกจากนี้ยังมีความหมายโดยนัยซึ่งของไทยนั้นใช้สื่อถึงบุคคลที่เก่งกล้า กล้าหาญ หรือดุร้าย เช่น ทหารเสือ เสือป่า เป็นต้น และยังมีการใช้ “เสือ” เป็นคำนำหน้าชื่อของโจรร้ายในอดีตอีกด้วย เช่น เสือดำ เสือใบ เสือมเหศวร เป็นต้น (ไทยรัฐออนไลน์, 2558) ส่วนของจีนนั้นจะใช้สื่อถึงบุคคลที่มีอำนาจและบารมี เชิดชูผู้ที่เป็นเอกในด้านต่าง ๆ เช่น ขุนพลเสือ ทหารเสือ ขุนนางเสือ ลูกเสือ เป็นต้น (ชินแสหลวง, 2556)

จะเห็นได้ว่า คำว่า “เสือ” ในภาษาจีนและภาษาไทยมีการนำมาใช้ในความหมายที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะมนุษย์เราไม่ว่าจะเป็นชาติใด ภาษาใด ต่างก็ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันทั้งสิ้น โดยผู้ส่งสารอาจใช้ภาษาเพื่อสื่อสารด้วยถ้อยคำตรง ๆ ที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที หรือสื่อสารด้วยถ้อยคำที่มีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายเดิม เป็นความหมายโดยนัยหรือความหมายเชิงเปรียบเทียบ โดยผู้รับสารต้องใช้การตีความอีกชั้นหนึ่งจึงสามารถเข้าใจได้ ถ้อยคำลักษณะนี้เรียกว่า “สำนวน” ซึ่งคำพูดของมนุษย์ที่เป็นสำนวนเชื่อได้ว่ามีมาแต่ครั้งโบราณดึกดำบรรพ์และเกิดขึ้นตามยุคสมัยที่เหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงมา สำนวนเก่าที่สูญไปก็คงมากที่คงอยู่ก็มีไม่น้อย ที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ก็มีมาเรื่อย ๆ คงจะเป็นดังนี้เหมือนกันหมดทุกชาติทุกภาษา สำนวนพูดไม่ว่าในเชิงเปรียบ เปรียบเทียบ เปรียบเปรย เปรียบกระทบ เปรียบประชดประชัน ดูเหมือนจะมีเหมือน ๆ กันทุกชาติ ทั้งนี้เพราะความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์เกี่ยวกับธรรมชาติ การกระทำ เครื่องแวดล้อมอะไรต่าง ๆ นั้นย่อมจะมีเหมือน ๆ กัน จะต่างกันก็เพียงถ้อยคำที่แปลกออกไป แต่ใจความก็คงเป็นอย่างเดียวกัน (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541, น. 1-2)

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ปรากฏอยู่ในสำนวนอาจมีความหมายใกล้เคียงกัน ความหมายและเจตนาที่จะสื่อ นั้นก็อาจเหมือนกัน สะท้อนวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวจีนและชาวไทยที่มีความเกี่ยวโยงกันกับเสือ ดังนั้น การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทย

ที่มีคำว่า “เสือ” ในครั้งนี้ จะทำให้ได้ทราบถึงมโนทัศน์ของชาวจีนและชาวไทยที่มีต่อราชาแห่งสัตว์ป่าอย่างเสือ และเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมระหว่างสองชนชาติได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายและแบ่งประเภทโดยยึดจากความหมายของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ”
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ”

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมในบทความนี้จะกล่าวถึงความหมายของสำนวน “成语” ในภาษาจีนกับคำว่า “สำนวน” ในภาษาไทย พร้อมทั้งอธิบายความหมายของคำว่า “虎” ในภาษาจีนกับคำว่า “เสือ” ในภาษาไทย และงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายของสำนวน “成语” ในภาษาจีนกับสำนวนในภาษาไทย

ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายของคำว่าสำนวน “成语” ในภาษาจีนกับสำนวนในภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความหมายของคำว่าสำนวน “成语” ในภาษาจีน

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน 《现代汉语词典 (中国社会科学院, 2016, p. 166) ได้ให้ความหมายสำนวน “成语” ไว้ว่า สำนวนคือวลีหรือประโยคสั้น ๆ กระชับ มีความหมายเฉียบแหลมลึกซึ้งที่ผู้คนใช้กันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ในสำนวนจีนส่วนใหญ่มักจะประกอบด้วยตัวอักษร 4 ตัว สำนวนบางสำนวนหากมองจากตัวอักษรแล้วจะเข้าใจได้ไม่ยาก และสำนวนบางสำนวนจำเป็นต้องรู้ที่มาหรือเรื่องราวที่อ้างอิงจากตำราโบราณถึงจะเข้าใจความหมาย

พจนานุกรมสำนวนจีนสำหรับเด็ก 《小学生成语词典 (彩图版) 说词解字辞书研究中心编著, 2019, p. 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า “成语” ไว้ว่า สำนวนคือกลุ่มคำหรือประโยคสั้น ๆ ที่มีรูปแบบที่ตายตัว ซึ่งสำนวนนั้นมีใช้กันมาอย่างยาวนาน มีความหมายเป็นแบบรวมศูนย์ เป็นประโยคสั้น ๆ ที่มีโครงสร้างเป็นแบบแผนที่ตายตัว

1.2 ความหมายของคำว่า “สำนวน” ในภาษาไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2557) ให้ความหมายของคำว่า “สำนวน” ไว้ 4 ความหมาย (1) ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร เช่น สารคดีเรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้สำนวนโวหารลุ่ม ๆ ดอน ๆ (2) คดี เช่น ปิดสำนวน (3) ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง, ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี, ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด เช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้ เมืองเดิม (4) ลักษณะนามใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่ง ๆ เช่น อิเหนามีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน

สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2541, น. 1) กล่าวว่า คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใด ภาษาใด แยกออกได้กว้าง ๆ เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษารธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจกันได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้ความหมายในคำพูดนั้น ๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปจนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่อาจเข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้เราเรียกกันว่า “สำนวน” คือคำพูดเป็นสำนวนอย่างชาวบ้านเขาเรียกกันว่า “พูดสำบัดสำนวน”

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “สำนวน” หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่มีการกล่าวสืบต่อกันมาช้านาน ซึ่งสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ของชนชาตินั้น ๆ และมีการสอดแทรกข้อคิดหรือคติคำสอนต่าง ๆ ไว้ในสำนวนด้วย ในสำนวนไทยนั้นมักเป็นประโยคซึ่งมีลักษณะของการสัมผัสคำคล้ายกับบทกลอนอยู่ ทำให้มีระดับภาษาที่สละสลวย แต่ในสำนวนภาษาจีนนั้นมักประกอบด้วยตัวอักษร 4 ตัว ในบางสำนวนอาจเข้าใจความหมายของสำนวนนั้นได้ในทันที แต่ในบางสำนวนอาจต้องใช้ความรู้ในเรื่องของที่มาหรือเรื่องราวที่อ้างอิงจากตำราโบราณจึงจะสามารถเข้าใจความหมายของสำนวนนั้น ๆ ได้

2. ความหมายของคำว่า 虎 ในภาษาจีน กับคำว่า “เสือ” ในภาษาไทย

ความหมายของคำว่า 虎 ในภาษาจีนกับคำว่า “เสือ” ในภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความหมายของคำว่า 虎 ในภาษาจีน

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน 《现代汉语词典》(中国社会科学院, 2016, pp. 551-552) ให้ความหมายคำว่า 虎 ไว้ 4 ความหมาย
1) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หัวใหญ่และกลม มีขนสีเหลืองและลายขวางสีดำ มีสปีดประสาท

และต่อมรับกลิ่นที่อวัยวะ นิสัยดุร้าย มีพลังกำลัสมหาศาล สันตัดในการว่ายน้ำแต่ไม่สันตัด เรื่องการปีนต้นไม้ หากินในเวลากลางวัน 2) ใช้ในการเปรียบเทียบ อธิบายถึงความมองอาจกล้าหาญ 3) การทำหน้าที่ดุร้าย 4) นามสกุล

2.2 ความหมายของคำว่า “เสือ” ในภาษาไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2557) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เสือ” ไว้ 2 ความหมาย (1) ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในวงศ์ Felidae รูปร่างลักษณะคล้ายแมว แต่ตัวโตกว่ามาก เป็นสัตว์กินเนื้อ นิสัยค่อนข้างดุร้าย หากินเวลากลางคืน มีหลายชนิด เช่น เสือโคร่ง [*Panthera tigris* (Linn.)] เสือดาวหรือเสือด่า [*P. pardus* (Linn.)] โดยปริยายใช้เรียกคนเก่งคนดุร้าย (2) ชื่อหนึ่งของดาวฤกษ์จิดรา มี 1 ดวง, ดาวต่อมน้ำ ดาวตาคระเซ่ ดาวใต้ไฟ หรือ ดาวจิดรา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “เสือ” เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีนิสัยค่อนข้างดุร้าย หากินในเวลากลางคืน ทั้งในสำนวนจีนและไทยมักนำมาเปรียบเทียบ ใช้เรียกคนเก่ง คนที่มีความดุร้าย นอกจากนี้คำว่า “虎” ในภาษาจีนยังนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความมองอาจกล้าหาญ และนำมาใช้เป็นนามสกุล ส่วนคำว่า “เสือ” ในภาษาไทยนั้นก็มีการนำไปตั้งชื่อเรียกดาวฤกษ์อีกด้วย

3. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันได้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเสือ ดังนี้

องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล หรือ WWF Thailand (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเสือไว้ว่า เสือโคร่งนับได้ว่าเป็นจุดศูนย์กลางของระบบความเชื่อในภูมิภาคเอเชีย และยิ่งเด่นชัดขึ้นเมื่อเสือโคร่งเบงกอลซึ่งเป็นเสือโคร่งที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของโลก เป็นสัตว์ประจำชาติของอินเดีย เสือโคร่งเบงกอลหลวงนั้นยังเป็นสัตว์ประจำชาติของบังกลาเทศ เช่นเดียวกับที่เสือโคร่งมลายูเป็นสัตว์ประจำชาติของมาเลเซีย อีกทั้งความเชื่อมโยงระหว่างเหล่าสัตว์ในเกาหลีใต้ ในประเทศเหล่านั้น เสือโคร่งได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ทางจิตวิญญาณมานานนับพันปี และเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดตำนาน เรื่องราวของจักรวาลวิทยา ศาสนา และปรัชญา ในยุคจีนโบราณ เสือโคร่งคือหนึ่งในสัตว์ 12 ราศีของจีน และมีความเชื่อว่า เด็กคนไหนเกิดในปีเสือจะเป็นคนชอบแข่งขัน มั่นใจในตัวเอง และเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่กล้าหาญ ในแง่จิตวิญญาณ เสือนั้นเป็นตัวแทนของพลังอำนาจ ความกล้าหาญ และความแข็งแกร่งทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งความงดงามของสัตว์ผู้ยิ่งใหญ่ชนิดนี้ที่มาพร้อมกับความกล้าหาญและความดุร้าย ยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นภาพของความแตกต่างอันงดงามของธรรมชาติ นอกจากนี้ ในประเทศจีน เสือยังเป็นหนึ่งในสี่สัตว์ที่ฉลาดที่สุด เคียงคู่กันกับมังกร นกฟีนิกซ์ และ เต่า และถูกนำมาผูกโยงเข้ากับ

ความเชื่อและความศรัทธา ว่าจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตแคล้วคลาดปลอดภัย ประสบแต่ความสุขความเจริญ จนก่อให้เกิดการนำขึ้นส่วนของเสื่อ เช่น เขี้ยวเสื่อ หนังสื่อ รวมถึงอวัยวะเพศของเสื่อ มาสร้างให้กลายมาเป็นเครื่องรางของขลังต่าง ๆ นอกจากนี้ ชิ้นส่วนของเสื่อยังนำมาใช้ในการทำยาจีนเป็นเวลากว่าพันปีแล้วอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีผู้สนใจศึกษาเรื่องสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับเสื่อ ดังนี้

พิริยา สุรขจร (2544) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ และวิเคราะห์ความเปรียบเทียบในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสื่อ มังกร และ ปลา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ในด้านสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติทั้งสอง การวิจัยสรุปผลได้ว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือม้า เสื่อ มังกร และ ปลา กับสำนวนไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย ในด้านการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนและไทย สำนวนต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทยได้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 虎 กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสื่อ” โดยการจัดประเภทจากความหมายของสำนวนมาก่อน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยจึงถือเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและไทยที่มีคำว่าเสื่อโดยการจัดประเภทจากความหมายของสำนวนขึ้นเป็นครั้งแรก และจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ของชาวจีนกับชาวไทยที่มีต่อเสื่อมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” 97 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสื่อ” 26 สำนวน โดยเอกสารเกี่ยวกับสำนวนจีนและสำนวนไทยที่ผู้วิจัยใช้เป็นแหล่งข้อมูลคือ หนังสือพจนานุกรมจีน จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ หนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》(商务国际辞书编辑部, 2020) หนังสือพจนานุกรมสำนวนจีนสำหรับเด็ก 《小学生成语词典(彩图版)》(说词解字辞书研究中心编著, 2019) เอกสารเกี่ยวกับสำนวนไทยที่ผู้วิจัยใช้เป็นแหล่งข้อมูลคือ หนังสือพจนานุกรมไทย จำนวน 1 เล่ม ได้แก่ พจนานุกรม

สำนวนไทยของสง่า กาญจนาคพันธุ์ (2541) และข้อมูลจากเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำนวน 1 เว็บไซต์ อนึ่ง ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลจากหนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน จำนวน 2 เล่ม แหล่งข้อมูลจากหนังสือพจนานุกรมสำนวนไทย จำนวน 1 เล่ม และข้อมูลจากเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำนวน 1 เว็บไซต์ เพราะแหล่งข้อมูลดังกล่าวมีข้อมูลครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังทำให้ทางผู้วิจัยสามารถอ่านเข้าใจง่าย เป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. สืบหาหนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ปรากฏอยู่ในสำนวน จำนวน 97 สำนวน จากหนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน จำนวน 2 เล่ม และรวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ปรากฏอยู่ในสำนวน จำนวน 26 สำนวน จากหนังสือพจนานุกรมไทย จำนวน 1 เล่ม และจากเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำนวน 1 เว็บไซต์
3. นำสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” 97 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” 26 สำนวน ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาความหมาย แบ่งประเภทโดยยึดจากความหมายของสำนวน และคำนวณข้อมูลตัวเลขเชิงปริมาณออกเป็นค่าร้อยละ พร้อมทั้งเปรียบเทียบความเหมือนของสำนวนไทยและสำนวนจีน
4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” จากพจนานุกรมสำนวนจีน จำนวน 2 เล่ม พบว่ามีสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” จำนวน 97 สำนวน เมื่อวิเคราะห์สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” สามารถแบ่งออกเป็น 12 ประเภทโดยยึดจากความหมาย ดังนี้

- (1) สำนวนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 29 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 29 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	藏龙卧虎	บุคคลที่มีความสามารถแต่ปิดบังความสามารถนั้นไว้
2	调虎离山	ใช้กลอุบายหลอกล่อให้คนออกมาจากสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเขา เพื่อง่ายต่อการควบคุมหรือทำลาย
3	饿虎扑食	การกระทำที่รวดเร็วและดุร้าย
4	甘冒虎口	การเสี่ยงชีวิตด้วยความเต็มใจ
5	虎步龙行	ท่าทางที่ยึดอกเชิดหน้าแล้วเดินก้าวไปข้างหน้าอย่างแข็งแกร่งและทรงพลัง
6	虎斗龙争	การโต้ตอบที่รุนแรงของทั้งสองฝ่าย
7	虎口逃生	สามารถรักษาชีวิตไว้ได้หลังจากที่ประสบกับความอันตรายอย่างใหญ่หลวงมา
8	虎口余生	สามารถรักษาชีวิตไว้ได้หลังจากที่ประสบกับความอันตรายอย่างใหญ่หลวงมา
9	虎视眈眈	อาการที่จ้องดูสิ่งของต้องใจด้วยความปรารถนาอย่างยิ่ง
10	虎视鹰瞵	จ้องมองด้วยสายตาคอโหดร้ายดุจเสือและนกอินทรี
11	虎咽狼吞	กินอย่างตะกละตะกลาม
12	饥虎扑食	การกระทำที่รวดเร็วและดุร้าย
13	苛政猛于虎	การปกครองที่โหดเหี้ยมมากกว่าเสือที่กินคน
14	狼吞虎咽	กินอย่างตะกละตะกลาม
15	龙腾虎跃	การเคลื่อนไหวที่คึกคัก ฮึกเหิม ทรงพลัง และแข็งแกร่ง
16	龙跳虎卧	ท่าทางที่กล้าหาญและมั่นคง
17	龙骧虎步	ท่าทางที่ยึดอกเชิดหน้าแล้วเดินก้าวไปข้างหน้าอย่างแข็งแกร่งและทรงพลัง
18	龙行虎步	ท่าทางที่ยึดอกเชิดหน้าแล้วเดินก้าวไปข้างหน้าอย่างแข็งแกร่งและทรงพลัง
19	龙争虎斗	การโต้ตอบที่รุนแรงของทั้งสองฝ่าย
20	龙争虎战	การโต้ตอบที่รุนแรงของทั้งสองฝ่าย
21	马马虎虎	เลินเล่อ ไม่รอบคอบ สะเพร่า ทำอะไรไม่ระมัดระวัง

ตารางที่ 1 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 29 สำนวน (ต่อ)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
22	猛虎出山	การกระทำที่กล้าหาญและรวดเร็ว
23	敲山震虎	สื่อถึงการมีเจตนาเตือนทำให้คนกลัว
24	投杼市虎	การใส่ร้ายที่ไม่มีมูลความจริง
25	为虎傅翼	การกระทำที่อาจไม่ได้ตั้งใจ แต่การกระทำนั้นเป็นการชี้ทางให้กับคนไม่ดีมีโอกาสทำชั่ว
26	为虎添翼	การกระทำที่อาจไม่ได้ตั้งใจ แต่การกระทำนั้นเป็นการชี้ทางให้กับคนไม่ดีมีโอกาสทำชั่ว
27	为虎作伥	การช่วยคนชั่วก่อกรรมทำเข็ญ
28	与虎添翼	การช่วยเหลือคนชั่วและเพิ่มอำนาจให้คนชั่ว
29	坐山观虎斗	การวางตัวเฉยต่อความสำเร็จหรือความพ่ายแพ้ของผู้อื่น

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้จะสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของเสือที่มีความเจ้าเล่ห์ ว่องไว ดุร้าย และน่าเกรงขาม มาสื่อถึงอากัปกริยาที่ไว้วางใจ ไม่เรียบร้อย ท่าทางที่ทรงพลัง การกระทำที่รวดเร็ว ดุร้าย และรุนแรง

(2) สำนวนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย จำนวน 12 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย จำนวน 12

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	暴虎冯河	ดันทุรัง ดื้อดึง
2	饿虎饥鹰	คนที่ดุร้ายและโหด
3	狐假虎威	ผู้ที่อาศัยอิทธิพลของผู้อื่นเพื่อไปรังแกและข่มขู่คนที่อ่อนแอกว่า
4	虎毒不食儿	คนเราไม่ว่าจะเหี้ยมโหดแค่ไหนก็ไม่ทำร้ายลูกของตนเอง; ทุกคนล้วนรักลูกของตนเอง
5	虎皮羊质	แสรังทำเป็นว่ามีอำนาจแต่ความจริงแล้วซื่อมาก
6	虎头蛇尾	ทำดีทีเหลว การทำงานในตอนเริ่มต้นดูตั้งใจมาก แต่สุดท้ายกลับไม่ได้เรื่อง
7	开柙出虎	ปล่อยตัวคนร้ายตามอำเภอใจ
8	拉大旗，作虎皮	ผู้ที่ข่มขู่และหลอกลวงผู้อื่นภายใต้ร่มเงาของผู้มีอำนาจ
9	冯河暴虎	ดันทุรัง ดื้อดึง
10	前怕狼，后怕虎	ใช้อธิบายถึงคนที่ซี้ซลาดตาขาว วิดกกังวล
11	如狼如虎	คนที่ดุร้าย น่ากลัวเหมือนหมาป่า เหมือนเสือ
12	如狼似虎	คนที่ดุร้าย น่ากลัวเหมือนหมาป่า เหมือนเสือ

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้จะสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของเสือที่ชาวจีนเชื่อกันว่าเป็นสัตว์ที่มีนิสัยดุร้าย น่ากลัว และมีพลังกำลังมหาศาล มาสื่อถึงคนที่มีความตั้งใจเหี้ยมโหด มีนิสัยและพฤติกรรมที่ชอบรังแกข่มเหงและหลอกลวงผู้อื่น หรือคนที่มีความซี้ซลาดตาขาว

(3) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก จิตใจ จำนวน 2 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ จำนวน 2 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	畏敌如虎	เกรงกลัวศัตรูเหมือนกลัวเสือ
2	畏之如虎	หวาดกลัวมาก

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้ได้นำลักษณะของเสือที่มีความน่ากลัวมาเปรียบเทียบกับความรู้สึกหวาดกลัวของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

(4) สำนวนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน จำนวน 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน จำนวน 5 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	不入虎穴, 焉得虎子	ผู้ที่ไม่กล้าเผชิญหน้าและต่อสู้กับความยากลำบาก ก็จะไม่สามารถเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จได้
2	放虎归山	การปล่อยศัตรูไปจากกลับมาทำร้ายในภายหลัง
3	养虎遗患	การยอมตามใจคนชั่ว สิ่งชั่ว ๆ จะมีภัยเกิดขึ้นในอนาคต
4	引虎自卫	การพยายามพึ่งพา ไว้วางใจคนชั่ว
5	纵虎归山	สุดท้ายก็จะจบลงด้วยการตกเป็นเหยื่อ
		การปล่อยศัตรูไปจากกลับมาทำร้ายในภายหลัง

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้มีที่มาจากการนำลักษณะของเสือที่ชาวจีนเชื่อกันว่าเป็นสัตว์ที่มีนิสัยดุร้าย น่ากลัวมาเปรียบเปรยถึงการเข้าไปเสี่ยงกับอันตรายอาจนำมาซึ่งความเดือดร้อนหรืออาจส่งผล

กระทบต่อตนเองได้ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าความหมายของสำนวนจีนทั้ง 5 สำนวนนี้ควรจัดอยู่ในประเภทการอบรมสั่งสอนเพราะความหมายของสำนวนเหล่านี้เป็นเสมือนสุภาษิตสอนใจและเป็นการสั่งสอน เตือนใจว่าการกระทำเสี่ยงภัยเช่นนี้อาจส่งผลที่ไม่ดีต่อตนเองในภายหลังได้

(5) สำนวนที่เกี่ยวกับความเสี่ยง จำนวน 14 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับความเสี่ยง จำนวน 14 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	甘冒虎口	การเสี่ยงชีวิตด้วยความเต็มใจ
2	虎踞龙盘	บริเวณที่มีอันตราย มีเสือกับมังกรชும்ซ่อนอยู่ พร้อมทั้งจะออกมาทำร้ายได้เสมอ
3	虎踞龙蟠	บริเวณที่มีอันตราย มีเสือกับมังกรชும்ซ่อนอยู่ พร้อมทั้งจะออกมาทำร้ายได้เสมอ
4	虎口拔牙	การกล้าไปทำทายเป็นกับผู้มีอำนาจเหนือกว่าตน ซึ่งสามารถทำอันตรายร้ายแรงแก่ตนได้
5	虎尾春冰	ใช้พรรณนาถึงสถานการณ์ที่อันตรายมาก
6	虎穴龙潭	แหล่งที่เต็มไปด้วยอันตราย
7	拒虎进狼	ภัยอย่างหนึ่งเพิ่งผ่านไป อีกภัยก็เข้ามา
8	拒狼进虎	ภัยอย่างหนึ่งเพิ่งผ่านไป อีกภัยก็เข้ามา
9	龙盘虎踞	บริเวณที่มีอันตราย มีเสือกับมังกรชும்ซ่อนอยู่ พร้อมทั้งจะออกมาทำร้ายได้เสมอ
10	龙蟠虎踞	บริเวณที่มีอันตราย มีเสือกับมังกรชும்ซ่อนอยู่ พร้อมทั้งจะออกมาทำร้ายได้เสมอ
11	龙潭虎穴	แหล่งที่เต็มไปด้วยอันตราย
12	前门拒虎，后门进狼	ภัยอย่างหนึ่งเพิ่งผ่านไป อีกภัยก็เข้ามา
13	羊落虎口	ตกอยู่ในอันตราย ตายหรือไม่มีชีวิต
14	羊入虎口	ตกอยู่ในอันตราย ตายหรือไม่มีชีวิต

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้ได้นำลักษณะของเสือที่มีความดุร้าย เจ้าเล่ห์ ทรงพลังและมีอำนาจ แฝงไปด้วยความอันตราย มาสื่อถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับอันตราย หรือการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความอันตราย และหากจะสู้กับผู้มีอำนาจก็เสี่ยงที่จะได้รับอันตราย

(6) สำนวนที่เกี่ยวกับการยอมจำนน จำนวน 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับการยอมจำนน จำนวน 1 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	骑虎难下	เมื่อทำการใดไปแล้วสักระยะหนึ่ง ต้องพบเจอกับอุปสรรคเพราะสถานการณ์ที่บีบบังคับ จึงทำให้ต้องอดทนทำต่อไป

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 6 สำนวนจีน “骑虎难下” จะแปลได้ว่า “ขี่หลังเสือแล้วลงยาก” โดยสำนวนประเภทนี้ได้นำความน่ากลัว ความอันตรายของเสือมาเปรียบกับการขึ้นหลังเสือแล้ว หากจะลงก็อาจได้รับอันตราย ก็เหมือนกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วอยากหยุดก็ไม่สามารถทำได้ จึงจำต้องอดทนทำต่อไป

(7) สำนวนที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ จำนวน 12 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ จำนวน 12 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	鸱目虎吻	คนที่หน้าตาโหดเหี้ยมดุร้าย น่ากลัว
2	初生之犊不怕虎	คนหนุ่มสาวที่ยังมองโลกไม่รอบด้าน กล้าพูดกล้าทำ และกล้าหาญ
3	初生之犊不畏虎	คนหนุ่มสาวที่ยังมองโลกไม่รอบด้าน กล้าพูดกล้าทำ และกล้าหาญ

ตารางที่ 7 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ จำนวน 12 สำนวน (ต่อ)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
4	虎背熊腰	บุคคลที่ร่างกายแข็งแรง ก้ำยำล่ำสัน
5	虎视鹰扬	องอาจน่าเกรงขามและทรงพลังมาก
6	虎体熊腰	บุคคลที่ร่างกายแข็งแรง ก้ำยำล่ำสัน
7	虎头虎脑	คนที่รูปร่างแข็งแรง ซื่อสัตย์และนิสัยดี ส่วนใหญ่มักใช้กับเด็กผู้ชาย
8	虎头燕颌	ใช้พรรณนาถึงรูปโฉมที่องอาจผึ่งผาย
9	九牛二虎之力	มีกำลังที่แข็งแกร่งมาก
10	生龙活虎	บรรยายถึงความมีชีวิตชีวา กระฉับกระเฉง
11	熊腰虎背	บุคคลที่ร่างกายแข็งแรง ก้ำยำล่ำสัน
12	鹰扬虎视	องอาจน่าเกรงขามและทรงพลังมาก

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้ ได้นำลักษณะของเสือที่เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างใหญ่ มีพลังกำลังมหาศาล และดูองอาจน่าเกรงขาม มาสื่อถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพแข็งแรง ดูองอาจน่าเกรงขาม และหน้าตาน่ากลัว ดูร้ายเหมือนเสือ

(8) สำนวนที่เกี่ยวกับความสามารถ จำนวน 7 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับความสามารถ จำนวน 7 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	伏虎降龙	ผู้ที่มีกำลังแข็งแรง มีฝีมือที่สามารถเอาชนะศัตรู และความยากลำบากได้
2	画虎不成反类狗	ไร้ความสามารถเนื่องจากไม่สามารถทำเลียนแบบได้
3	画虎成狗	ไร้ความสามารถเนื่องจากไม่สามารถทำเลียนแบบได้

ตารางที่ 8 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับความสามารถ จำนวน 7 สำนวน (ต่อ)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
4	画虎类狗	ไร้ความสามารถเนื่องจากไม่สามารถทำเลียนแบบได้
5	画虎类犬	ไร้ความสามารถเนื่องจากไม่สามารถทำเลียนแบบได้
6	降龙伏虎	ผู้ที่มีกำลังแข็งแรง มีฝีมือที่สามารถเอาชนะศัตรูและความยากลำบากได้
7	照猫画虎	การเลียนแบบเพียงภายนอกแบบผิวเผิน แต่ในความเป็นจริงยังไกลจากของจริง

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 8 สำนวนจีน “画虎不成反类狗”, “画虎成狗”, “画虎类狗” และ “画虎类犬” หากแปลตรงตัวจะแปลได้ว่าวาดภาพเสือไม่สำเร็จจนทำให้จากภาพเสือกลายเป็นภาพสุนัข ซึ่งนำเสือมาเปรียบเทียบกับสุนัขเพื่อสื่อว่าเสือเป็นสัตว์ที่มีความแข็งแกร่ง องอาจน่าเกรงขามและวาดยากกว่าสุนัข ดังนั้นความหมายของ 4 สำนวนนี้จึงเหมือนกันคือ “ไร้ความสามารถเนื่องจากไม่สามารถเลียนแบบได้” และจากความหมายของสำนวนจีนทั้ง 7 สำนวนดังตารางนี้จึงถูกจัดให้อยู่ในประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับความสามารถนั่นเอง

(9) สำนวนที่เกี่ยวกับหนังสือ บทประพันธ์ จำนวน 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับหนังสือ บทประพันธ์ จำนวน 3 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	虎略龙韬	หนังสือที่เกี่ยวกับการทหาร ศิลปะการทำสงคราม และยุทธศาสตร์ทางการทหาร
2	鲁鱼帝虎	ตัวอักษรเขียนผิดง่าย
3	绣虎雕龙	ใช้อุปมาสำนวนโวหารของบทความที่มีความงดงาม

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้จะสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของเสือที่มีความเจ้าเล่ห์เพทุบาย มาเป็นชื่อของหนังสือที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ในการทำสงคราม และนำรูปร่างที่สง่างามของเสือ มาสื่อถึงความงดงามในการใช้สำนวนโวหารของบทความ ส่วนสำนวนจีน “鲁鱼帝虎” ที่มีความหมายว่า “ตัวอักษรเขียนผิดง่าย” นั้นมาจากบทความเป่าพู่จื่อของเกอหงที่ประพันธ์ขึ้นในสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก โดยมีที่มาจากการเขียนตัวอักษร “鱼” ผิดเป็น “鲁” และเขียนตัวอักษร “帝” ผิดเป็น “虎”

(10) สำนวนที่เกี่ยวกับการเสียเปรียบ จำนวน 2 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับการเสียเปรียบ จำนวน 2 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	虎落平川	ผู้มีอำนาจที่สูญเสียอำนาจหรือความได้เปรียบของตนเอง
2	虎落平原	ผู้มีอำนาจที่สูญเสียอำนาจหรือความได้เปรียบของตนเอง

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 10 สำนวนจีน “虎落平川” และ “虎落平原” จะแปลได้ว่า “เสือตกลงสู่ที่ราบ” ทั้ง 2 สำนวน โดยนำลักษณะของเสือที่มีความแข็งแกร่ง มีพลังกำลังมหาศาล มีอำนาจเปรียบเสมือนเจ้าแห่งสัตว์ป่า แต่เมื่อมาอยู่ในพื้นที่ราบแล้วก็ยอมเสียเปรียบสัตว์ชนิดอื่น มาเปรียบกับคนที่มีอำนาจที่เมื่อมาอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยก็ยอมสูญเสียความได้เปรียบของตน

(11) สำนวนที่เกี่ยวกับการต่อสู้ จำนวน 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงประเภทของสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ จำนวน 3 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	虎啸风生	วีรชนต่อสู้ได้ทันเวลา ทำให้ส่งผลดีต่อสังคมเป็นอย่างมาก
2	两虎相斗	ฝ่ายที่แข็งแกร่งทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน
3	两虎相争	ฝ่ายที่แข็งแกร่งทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ประเภทนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทั้งสิ้น ซึ่งในสำนวนจีน “两虎相斗” และ “两虎相争” ต่างก็มีความหมายว่า “ฝ่ายที่แข็งแกร่งทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน” โดยทั้ง 2 สำนวนนี้ได้นำลักษณะของเสือที่มีความแข็งแกร่ง องอาจน่าเกรงขาม มาเปรียบเปรยถึงฝ่ายที่แข็งแกร่ง (12) อื่น ๆ จำนวน 7 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงประเภทของสำนวนจีนอื่น ๆ จำนวน 7 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	虎狼之国	ประเทศที่มีความโหดร้ายและรุนแรง ชอบรุกรานผู้อื่น
2	龙吟虎啸	ใช้พรรณนาถึงเสียงที่ดังมาก
3	猛虎下山	มีความยิ่งใหญ่ดุจเสื่อลงจากเขา
4	如虎生翼	คนที่มีอำนาจที่แข็งแกร่งแล้ว พอได้รับความช่วยเหลือก็ยิ่งแข็งแกร่งขึ้น
5	如虎添翼	คนที่มีอำนาจที่แข็งแกร่งแล้ว พอได้รับความช่วยเหลือก็ยิ่งแข็งแกร่งขึ้น
6	三人成虎	ข่าวลือที่ได้แพร่สะพัดออกไปหลายทาง อาจจะทำให้คนเราเชื่อได้
7	与虎谋皮	ปรึกษากับคนชั่วเพื่อขอให้ยอมสละผลประโยชน์ ที่เขา มี ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่มีทางเป็นไปได้

ที่มา: 成语大词典编委会 (2020); 说词解字辞书研究中心编著 (2019)

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่า ในแต่ละสำนวนนั้นไม่สามารถระบุประเภทอย่างแน่ชัดได้จึงถูกจัดอยู่ในประเภทของสำนวนจีนอื่น ๆ อนึ่ง ความหมายของสำนวนจีน “虎狼之国” ได้นำลักษณะของเสือมาสื่อถึงความโหดร้ายและรุนแรง สำนวนจีน “如虎生翼” กับ “如虎添翼” ได้นำลักษณะของเสือมาสื่อถึงคนที่มีอำนาจที่แข็งแกร่ง

จากการรวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” จากพจนานุกรมไทยจำนวน 1 เล่ม และจากเว็บไซต์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำนวน 1 เว็บไซต์ พบว่ามีสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” จำนวน 26 สำนวน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

(1) สำนวนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 4 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	เขียนเสือให้วัวกลัว	ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียขวัญหรือเกรงขาม
2	เสือหลายห้าง ช้างหลายโรง	แสดงกิริยาเอะอะ ดึงดึง โครมคราม กิริยาลูกกลนไม่เรียบร้อย
3	เสือนอนกิน	ได้รับผลประโยชน์โดยไม่ต้องทำงาน
4	เสือลากหาง	คนที่ทำทำที่เป็นเชิงซิม เป็นกลอุบายให้ผู้อื่นตายใจแล้วเข้าทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยไม่ทันให้รู้ตัว หรือคนที่ทำทำทางเพื่อขูให้กลัว

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ชุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้จะสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของเสือที่มีความรวดเร็ว ว่องไว เจ้าเล่ห์ และนำเกรงขาม มาสื่อถึงอากัปกิริยาที่ไว้วาย ไม่เรียบร้อย การกระทำที่เป็นกลอุบายให้ผู้อื่นเกรงกลัว

(2) สำนวนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย จำนวน 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย จำนวน 4 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	เสือซ่อนเล็บ	ผู้มีความสามารถ แต่ไม่แสดงออกให้เห็น ผู้มีเล่ห์กลอยู่ในใจและเก็บความรู้สึกไว้ได้ดี
2	เสือเผ่นจำศีล	คนที่มีความประพฤติชั่วร้ายแต่ทำตัวสำรวม สงบเสถียรอย่างคนถือศีล
3	เสือรู้	มีไหวพริบ ฉลาดรู้เท่าทัน รู้ในเชิงรักษาตัวรอด ไม่ให้เพลี่ยงพล้ำ
4	หน้าเนื้อใจเสือ	มีหน้าตาแสดงความเมตตา แต่ใจเหี้ยมโหด

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้จะสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำลักษณะของเสือที่เป็นสัตว์ที่มีนิสัยดุร้าย น่ากลัว และมีความเจ้าเล่ห์ มาสื่อถึงคนที่มีจิตใจเหี้ยมโหด มีความประพฤติชั่วร้าย และคนที่มีเล่ห์กล มีไหวพริบ สามารถเอาตัวรอดได้ดี

(3) สำนวนที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ จำนวน 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ จำนวน 1 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	ใจดีสู้เสือ	ทำให้เป็นปกติเผชิญกับสิ่งที่น่ากลัว

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้นำลักษณะของเสือที่มีความน่ากลัวมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ทำให้รู้สึกหวาดกลัว

(4) สำนวนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน จำนวน 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับการอมรมสั่งสอน จำนวน 5 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	ปล่อยเสือเข้าป่า ปล่อยปลาลงน้ำ	ปล่อยศัตรูไปอาจกลับมาทำร้ายภายหลังอีก
2	ฝากเนื้อไว้กับเสือ	ฝากสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้น ย่อมจะสูญเสียไป
3	ไม่รู้จักเสือเอาเรือมาจอด	ผู้ที่ไม่รู้จักประมาณตนไปต่อสู้หรือแข่งขัน กับคนที่มีความชำนาญกว่ามากโดยที่ไม่ได้ ศึกษาหรือรู้จักเขาเลยก็จะทำให้พ่ายแพ้ อย่างหมดท่า
4	เลี้ยงลูกเสือลูกจระเข้	เลี้ยงดูลูกศัตรูหรือลูกคนพาลจะได้รับ ความเดือดร้อนในภายหลัง
5	ให้เหยื่อเสือพอม	ช่วยเหลือ อุปการะคนที่มีสันดานไม่ดี พอมคนไม่ดีนั้นกำลังขึ้นมากก็จะกลับมา คิดร้าย เป็นการทำความแค้นแก่พาลจะเป็นผลร้าย แก่ตนเอง

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ชุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้มีการนำลักษณะของเสือที่มีนิสัยดุร้าย น่ากลัว มาสื่อถึงศัตรู คนที่แข็งแกร่งกว่า และคนไม่ดี ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าความหมายของสำนวนไทยเหล่านี้ควรจัดอยู่ในประเภทการอมรมสั่งสอน เพราะความหมายของสำนวนเหล่านี้เสมือนเป็นสุภาษิตสอนใจ และเป็นการสั่งสอนเตือนใจว่าการกระทำเสี่ยงภัยเช่นนี้อาจส่งผลเสียต่อตนเองในภายหลังได้

(5) สำนวนที่เกี่ยวกับความเสี่ยง จำนวน 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับความเสี่ยง จำนวน 5 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	เนื้อเข้าปากเสือ ไม่มีทางรอดพ้นได้	ตกไปอยู่ในที่ต้องเป็นอันตรายมีแต่จะสูญเสีย
2	เนื้อสู้เสือ	ผู้ไม่มีอำนาจยอมไม่มีทางต่อสู้กับผู้มีอำนาจได้
3	หนีเสือปะจระเข้	หนีภัยอันตรายอย่างหนึ่งแล้วต้องพบภัยอันตราย อีกอย่างหนึ่ง
4	อยู่ในปากเสือปากหมี	อยู่ในที่คับขัน อยู่ในที่อันตราย
5	เอาเนื้อสู้เสือ	คนไม่มีอำนาจไปสู้กับคนที่มีอำนาจ

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้ได้นำลักษณะของเสือที่มีความดุร้าย ทรงพลังและมีอำนาจ แฝงไปด้วยความอันตราย มาสื่อถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับอันตราย หรือการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความอันตราย และหากจะสู้กับผู้มีอำนาจก็เสี่ยงที่จะได้รับอันตราย

(6) สำนวนที่เกี่ยวกับการยอมจำนน จำนวน 2 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับการยอมจำนน จำนวน 2 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	เสือจนท่า ข่าจนทาง	จำเป็นต้องยอมเพื่อเอาตัวรอด
2	เสือสิ้นตัวก สุนัขจนตรอก	เมื่อจนตัวหมดหนทาง ก็จำเป็นต้องทำอะไรลงไป อย่างใดอย่างหนึ่ง

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้ได้นำความน่ากลัวและความอันตรายของเสือมาเปรียบเทียบกับกรกระทำกรใดอย่างหนึ่งที่มีความอันตรายและการที่หมดหนทางในการกระทำบางสิ่ง จึงจำเป็นต้องยอมจำนนเพื่อเอาตัวรอดหรือจำเป็นต้องทำอะไรลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง

(7) สำนวนที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้ชาย จำนวน 2 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้ชาย จำนวน 2 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	ชาติเสือต้องไว้ลาย ชาติชายต้องไว้ชื่อ	เกิดเป็นผู้ชายแล้วต้องทำตัวให้สมเกียรติของการเป็นลูกผู้ชาย
2	ชาติเสือไม่ทิ้งลาย	เป็นคนเก่งแล้วต้องสำแดงความเก่งให้เห็นเสมอหรือนิสัยที่เคยประพฤติมาอย่างไรก็มักจะไม่ละทิ้ง

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้ได้นำลักษณะของเสือที่เป็นนักล่า มีความเก่งกาจ แข็งแกร่ง และน่าเกรงขาม มาเปรียบเป็นคุณสมบัติของการเป็นผู้ชาย และกล่าวถึงนิสัยของมนุษย์ที่เคยเป็นอย่างไรก็ไม่ละทิ้ง เหมือนกับเสือที่ไม่ละทิ้งความร้ายกาจของตัวเอง

(8) สำนวนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต จำนวน 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงประเภทของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต จำนวน 3 สำนวน

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
1	น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า	การพึ่งพาอาศัยกัน เอื้อประโยชน์แก่กัน
2	ราชสีห์สองตัวอยู่ถ้ำ เดียวกันไม่ได้	คนที่ต่างมีอำนาจหรือมีอิทธิพลยิ่งใหญ่เท่ากัน อยู่รวมกันไม่ได้
3	เสือสู้กันหน้าแพรกแหลก	ผู้มีอำนาจหรือคนใหญ่โตวิวาทต่อสู้กัน ผู้น้อยก็พลอยลำบากเดือดร้อนไปด้วย

ที่มา: วิจิตรมาตรา, ขุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (2541); ราชบัณฑิตยสถาน (2557)

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ประเภทนี้ใช้เสือเปรียบถึงสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศน์ ซึ่งความหมายของสำนวนไทยทั้ง 3 สำนวนนี้ล้วนเป็นความสัมพันธ์ในแต่ละรูปแบบของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยกัน รูปแบบของการอยู่ร่วมกันในสังคมของสิ่งมีชีวิต หรือรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ส่งผลถึงกันของผู้มีอำนาจกับผู้ด้อยอำนาจกว่า

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความหมายและแบ่งประเภทของสำนวนโดยยึดจากความหมายพบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ส่วนใหญ่จะสื่อความหมายเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ จำนวน 29 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเสือถูกจัดเป็นสัตว์นักล่าที่มีขนาดลำตัวค่อนข้างใหญ่และสง่างาม แลดูน่าเกรงขาม แต่ในขณะเดียวกันก็มีความดุร้ายและน่ากลัวทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความหวาดกลัวได้ ดังนั้นในสำนวนจีนส่วนใหญ่จึงนำมาใช้เปรียบเปรยถึงการกระทำที่ดุร้าย รุนแรง ตัวอย่างเช่น สำนวน “饿虎扑食” ซึ่งมีความหมายว่า “เหมือนเสือที่หิวจนกระโจนใส่อาหาร” ใช้เปรียบเทียบกับการกระทำที่รวดเร็วและดุร้าย ส่วนสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ส่วนใหญ่จะสื่อความหมายไปในเรื่องการอบรมสั่งสอนและเรื่องความเสี่ยง รวม 10 สำนวน โดยรวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 38.4 ซึ่งอาจเป็นเพราะเสือถูกจัดเป็นสัตว์นักล่าที่มีขนาดลำตัวค่อนข้างใหญ่และสง่างาม แลดูน่าเกรงขาม แต่ในขณะเดียวกันก็มีความดุร้ายและน่ากลัว ทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความหวาดกลัวได้ ซึ่งเสือในที่นี้ใช้เปรียบถึงคนหรือสิ่งที่มีความน่ากลัว เช่น สำนวน “เนื้อเข้าปากเสือ” ที่มีความหมายว่า “ตกไปอยู่ในที่ต้องเป็นอันตรายมีแต่จะสูญเสียชีวิตไม่มีทางรอดพ้นได้” ส่วนเรื่องการอบรมสั่งสอนนั้นสามารถนำมาเปรียบเทียบกับสำนวน “เลี้ยงลูกเสือลูกจระเข้” ที่มีความหมายว่า “บำรุงเลี้ยงดูลูกศัตรูหรือลูกคนพาลจะได้รับความเดือดร้อนในภายหลัง” ซึ่งในที่นี้ใช้เปรียบเทียบกับลูกศัตรูหรือลูกคนพาล เพราะเสือนั้นมีธรรมชาติที่ดุร้าย ย่อมจะไม่ทิ้งสันดานอันดุร้ายของตนเองไป ดังนั้นสำนวนนี้จึงนำมาใช้สอนคนว่าอย่านำลูกคนพาล หรือคนไม่ดีมาเลี้ยงดู มิฉะนั้นอาจเกิดอันตรายย้อนกลับสู่ตนเองได้ เป็นต้น

จากการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนของสำนวนข้างต้น พบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีปรากฏประเภทสำนวนที่เหมือนกันถึง 6 ประเภท ดังนี้ (1) สำนวนที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ มักจะสื่อถึงอากัปกริยาที่โวยวาย ไม่เรียบร้อย และการกระทำของมนุษย์ที่รุนแรง และน่าเกรงขาม ดังตารางที่ 1 และ 13 ตามลำดับ (2) สำนวนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย

สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” มักจะสื่อถึงคนที่จิตใจเหี้ยมโหด ขอบรังแกข่มเหงและหลอกลวงผู้อื่น หรือคนที่ซึ่ซลาดตาขาว ดังตารางที่ 2 ส่วนสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มักจะสื่อถึงคนที่มีความเจ้าเล่ห์ จิตใจเหี้ยมโหด มีไหวพริบ และฉลาดรู้ทันคน ดังตารางที่ 14 (3) สำนวนที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจมักจะสื่อถึงความรู้สึกหวาดกลัว ดังตารางที่ 3 และ 15 ตามลำดับ (4) สำนวนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน มักจะสื่อถึงการอบรมสั่งสอนที่แฝงอยู่ในความหมายของสำนวนนั้น ๆ ดังตารางที่ 4 และ 16 ตามลำดับ (5) สำนวนที่เกี่ยวกับความเสี่ยง สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ที่เกี่ยวกับความเสี่ยง มักจะสื่อถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับอันตราย หรือการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความอันตราย ดังตารางที่ 5 และ 17 ตามลำดับ (6) สำนวนที่เกี่ยวกับการยอมจำนน สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ที่เกี่ยวกับการยอมจำนน มักจะสื่อถึงการตกอยู่ในสถานการณ์ที่หมดทางสู้จึงต้องยอมทำอะไรบางอย่าง ดังตารางที่ 6 และ 18 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการรวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” จากพจนานุกรมจีน จำนวน 2 เล่ม พบว่ามีสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” จำนวน 97 สำนวน เมื่อวิเคราะห์ห้สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” ทั้ง 97 สำนวน พบว่าส่วนใหญ่จะสื่อความหมายไปในเรื่องการกระทำของมนุษย์ ซึ่งมีถึง 29 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 29.9 โดยใช้กล่าวถึงคนที่มีกิริยาไม่เรียบร้อย เสียงดัง เอะอะ โวยวาย และการเคลื่อนไหวหรือท่าทางที่แข็งแกร่ง ทรงพลัง การกระทำที่โหดร้าย รุนแรงของมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าชาวจีนเชื่อว่าเสือเป็นสัตว์ที่มีพลังทำลายมหาศาล มีความแข็งแกร่ง อดทนกล้าหาญ น่าเกรงขาม อีกทั้งยังเป็นสัตว์ที่ฉลาด เจ้าเล่ห์และดุร้าย ดังนั้นการที่เสือเป็นสัตว์ที่มีลักษณะดังกล่าว จึงอาจเป็นที่มาของการนำเสือมาใช้เปรียบเปรยในสำนวนถึงการกระทำของมนุษย์ที่มีกิริยาไม่เรียบร้อย มีความเจ้าเล่ห์ และการเคลื่อนไหวของมนุษย์ที่มีความแข็งแกร่งดุจเสือ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับพจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน 《现代汉语词典》(中国社会科学院, 2016, pp. 551-552) ที่ให้ความหมายของคำว่า “虎” (เสือ) ไว้ว่า เสือนั้นเป็นสัตว์ที่มีไสตประสาทและต่อมรับกลิ่นที่ว่องไว มีนิสัยดุร้าย มีพลังทำลายมหาศาล และใช้เสือในการเปรียบเทียบอธิบายถึงความองอาจกล้าหาญ การทำหน้าตาดุร้าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล หรือ WWF Thai-

land (2019) ได้กล่าวไว้ว่า เสือโคร่งคือหนึ่งในสัตว์ 12 ราศีของจีน และมีความเชื่อว่าเด็กคนไหนเกิดในปีเสือนั้นจะเป็นคนชอบแข่งขัน มั่นใจในตัวเอง และเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่กล้าหาญ ในแง่จิตวิญญาณ เสือนั้นเป็นตัวแทนของพลังอำนาจ ความกล้าหาญ และความแข็งแกร่งทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งความงดงามของสัตว์ผู้ยิ่งใหญ่ชนิดนี้ที่มาพร้อมกับความกล้าหาญและความดุร้าย ยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นภาพของความแตกต่างอันงดงามของธรรมชาติ

2. จากการรวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” จากพจนานุกรมไทยจำนวน 1 เล่ม และจากเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำนวน 1 เว็บไซต์ พบว่ามีสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” จำนวน 26 สำนวน เมื่อวิเคราะห์สำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ทั้ง 26 สำนวน พบว่าส่วนใหญ่จะสื่อความหมายไปในเรื่องการอบรมสั่งสอนและเรื่องความเสี่ยง รวม 10 สำนวน ซึ่งแบ่งเป็นประเภทละ 5 สำนวน และในแต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 19.2 เท่า ๆ กัน โดยประเภทการอบรมสั่งสอนนั้นใช้สื่อถึงการอบรมสั่งสอนที่แฝงอยู่ในความหมายของสำนวนนั้น ๆ ส่วนประเภทความเสี่ยงนั้นมักใช้สื่อถึงการเผชิญหน้ากับภัยอันตราย หรือการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความอันตราย ซึ่งอาจเป็นเพราะชาวไทยเชื่อกันว่าเสือเป็นสัตว์ที่มีนิสัยดุร้าย ไม่ควรเข้าใกล้เพราะอาจนำไปสู่ความอันตรายได้ ดังนั้น จึงอาจเป็นที่มาของการที่ชาวไทยในสมัยก่อนนำเสือมาใช้เปรียบเปรยถึงความอันตรายของเสือกับสิ่งต่าง ๆ ในสำนวนเพื่อใช้ในการอบรมสั่งสอนและเตือนให้มนุษย์มีความระมัดระวังก่อนกระทำการสิ่งใดที่อาจนำมาซึ่งอันตรายแก่ตนเองหรือแม้กระทั่งชีวิตของตนเองได้ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้นี้มีความสอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2557 ที่ให้ความหมายของคำว่า “เสือ” ไว้ว่า เสือเป็นสัตว์ที่นิสัยค่อนข้างดุร้าย มักใช้เรียกคนเก่ง คนดุร้าย และผลการศึกษาในครั้งนี้นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของพิริยา สุระจร (2544, น. 79) ที่ได้มีการศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในส่วนของสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” พบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสือจำนวนมากเช่นเดียวกับประเทศจีน วิถีชีวิตของคนไทยจึงผูกพันใกล้ชิดกับเสือเหมือนคนจีน และคนไทยก็เห็นว่าเสือเป็นสัตว์ดุร้ายเป็นภัยอันตรายต่อผู้คน และมีพลังอำนาจมากเช่นเดียวกับคนจีน ดังนั้นสำนวนไทยจึงมีคำว่า “เสือ” ปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความหมายถึงความดุร้าย อันตราย ความมีพลังอำนาจและความกล้าหาญเช่นเดียวกับในสำนวนจีน

3. ชาวจีนและชาวไทยมีวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องเสือเหมือนกัน และปรากฏคำว่า “虎” และ “เสือ” ในสำนวนประเภทหลักคล้ายกัน สื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ดังนี้ (3.1) สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงสภาพจิตใจและความรู้สึกหวาดกลัวเหมือนกัน (3.2)

สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับอันตราย หรือการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความอันตรายเหมือนกัน นอกจากนี้ในสำนวนไทยยังสื่อถึงความเสี่ยงที่ต้องต่อสู้กับผู้มีอำนาจอีกด้วย (3.3) สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงการอบรมสั่งสอนที่แฝงอยู่ในความหมายของสำนวนนั้น ๆ โดยเป็นการสั่งสอนหรือเตือนไม่ให้กระทำบางสิ่งบางอย่างที่จะนำภัยมาสู่ตนเอง (3.4) สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงการยอมจำนนเหมือนกัน เช่น การตกอยู่ในสถานการณ์ที่หมดหนทางผู้จึงต้องยอมทำอะไรบางอย่างเพื่อเอาชีวิตรอด เป็นต้น (3.5) สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนเหมือนกัน โดยสำนวนจีนใช้เปรียบถึงคนที่มีความเจ้าเล่ห์ จิตใจเหี้ยมโหด มีไหวพริบ และฉลาดรู้ทันคน ส่วนสำนวนไทยใช้เปรียบถึงคนที่มีจิตใจเหี้ยมโหด ขอบรังแกข่มเหงและหลอกลวงผู้อื่น หรือใช้เปรียบถึงคนที่ซี้ซลาดตาขาว (3.6) สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีสำนวนที่สื่อถึงการกระทำของมนุษย์เหมือนกัน เช่น อากัปกิริยาที่ไว้วางใจ ไม่เรียบร้อย และการกระทำของมนุษย์ที่รุนแรงและน่าเกรงขาม เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษานี้สำนวนจากการจัดแบ่งประเภทโดยยึดจากความหมายของสำนวนในครั้งนี้แตกต่างจากงานวิจัยของพิริยา สุรขจร (2544, น. 56) ที่ได้พบว่า การเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “เสือ” กับสำนวนไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำว่า “เสือ” แต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่น และสำนวนจีนที่มีคำว่า “เสือ” แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า “เสือ” ปรากฏภาพสะท้อนทางความเชื่อทั้งในสำนวนจีนและไทย โดยสื่อทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ภาพสะท้อนทางความเชื่อในแง่บวกคือชาวจีนและชาวไทยมองว่าเสือเป็นสัตว์ที่ฉลาด กล้าหาญ และแข็งแรง นอกจากนี้เสือยังเป็นตัวแทนของพลังอำนาจ จึงถูกนำมาผูกกับความเชื่อความศรัทธาว่าเสือจะช่วยปกป้องคุ้มครองจากภัยอันตราย สอดคล้องกับที่องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล หรือ WWF Thailand (2019) ได้กล่าวว่า เสือมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อของชาวเอเชียที่ว่า เสือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตแคล้วคลาดปลอดภัยได้ ส่วนภาพสะท้อนทางความเชื่อในแง่ลบคือชาวจีนและชาวไทยมองว่าเสือเป็นสัตว์ดุร้าย ไม่ควรเข้าใกล้ และเป็นสัตว์ที่สามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความหวาดกลัว สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของพิริยา สุรขจร (2544, น. 94-95) ที่พบว่าชาวไทยและชาวจีนมองว่าเสือเป็นสัตว์ที่ดุร้าย ในสำนวนจีนและไทยจึงมีการนำเสือมาเปรียบเทียบกับคนร้าย คนที่ดุร้าย หรือคนที่เบียดเบียนผู้อื่น กล่าวโดยสรุปคือทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยล้วนมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า

เสือด้วยกันทั้งสิ้น โดยสื่อความหมายทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งอาจเป็นเพราะเสือถือเป็นจุดศูนย์กลางของระบบความเชื่อในภูมิภาคเอเชีย (WWF Thailand, 2019) วิถีชีวิตของชาวไทยและชาวจีนจึงมีความผูกพันใกล้ชิดกับเสือเช่นเดียวกัน ดังนั้น มุมมองของทั้งชาวไทยและชาวจีนที่มีต่อเสือจึงไม่แตกต่างกันมากนัก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า ‘虎’ กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ‘เสือ’ ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของชาวไทยที่เกี่ยวกับเสือในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การศึกษาวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องเสือกับไสยศาสตร์ ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจแนวคิดและความเชื่อของชาวไทยที่มีต่อเสือได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำว่าเสือในทั้ง 2 ภาษา เพื่อให้ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสำนวนไทยและจีนที่มีคำว่าเสือสามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ว่าคำว่าเสือที่ปรากฏอยู่ในแต่ละสำนวนนั้นเป็นความหมายโดยตรงหรือความหมายโดยนัย

บรรณานุกรม

- ซินแสหลัว. (2556). *เสื่อกับจีน*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.chinese-horo.com/เสื่อกับจีน/356/>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2558). *รวมอิทธิฤทธิ์ ชุนโจรพันธุ์เสือ ตำนานโรบินฮู้ดเมืองไทย*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/501288>
- พิริยา สุรขจร. (2544). *สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์: การศึกษาเปรียบเทียบ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/9609>
- ภูริช วรรณโนรมณ์. (2563). *สำรวจพฤติกรรมการหากินของ 'เจ้าป่า' แห่งพงไพร: เสือโคร่ง นักล่าผู้รักความสันโดษ*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.seub.or.th/bloging/into-the-wild/> *สำรวจพฤติกรรมการหากินข*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2564, จาก <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- สง่า กาญจนาคพันธุ์. (2541). *สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- WWF-Thailand. (2019). *ทำไมเสือจึงถูกผูกกับความเชื่อ*. Retrieved September 8, 2021, from <https://www.wwf.or.th/?356065/>
- 成语大词典编委会.(2020). 《成语大词典》. (第二版).北京:商务印书馆国际有限公司.
- 说词解字辞书研究中心编著.(2019). 《彩图版小学生成语词典》.北京:华语教学出版社.
- 中国社会科学院.(2016). 《现代汉语词典》.北京:商务印书馆.